Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO

SPÓŁNOTA

Warszawa — Będzin, dnia 7 stycznia 1934 r. № 1

PISEMKO SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCÓW ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO

Dosiego roku

Istnieje zwyczaj z okazji nowego roku nawzajem składać sobie życzenia. I ten, który życzenia te składa i ten, który je przyjmuje, wiedzą, że życie w nowym roku ułoży się napewno inaczej, niż sobie życzą. A jednak szarzyzna życia, nędza, wieczna troska o dzień jutrzejszy, każą ludziom bodaj na chwilę zapomnieć o tem, co ich czeka jutro i przedstawiać sobie przyszłość taką, jaka najbardziej odpowiada ich utajonym pragnieniom i nadziejom. I łudzą się ludzie, pocieszając się tem, że a może jakiś traf, kaprys losu ziści ich marzenia. A jeżeli w życiu jednostki niekiedy dzięki pewnemu układowi stosunków rodzinnych czy też innych zachodzą nieoczekiwane zmiany na lepsze, dopatrują się w tem czegoś tajemniczego, nadzwyczajnego.

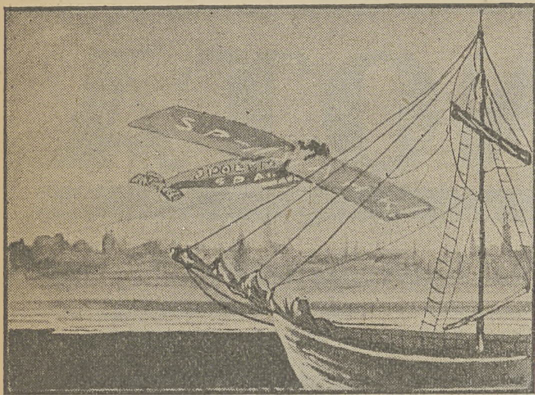
Lecz jeżeli w życiu jednostki traf w pewnych wypadkach odgrywa rolę, to trzeba pamiętać, że w życiu zbiorowem społeczeństwa traf ten nie może mieć miejsca. Pojedyńcza osoba może mieć np. bogatego wuja w Ameryce, który w stosunku do niej odegra rolę dobroczynnego losu, ale takiego wuja nie może mieć społeczeństwo, nie mogą mieć wszyscy. Życie zbiorowe będzie takiem, jakiem go stworzymy. Rzeczywistość jest odbiciem czyli wynikiem naszych dążeń, naszych czynów. Wiedząc o tem, ludzie powinniby przestać wróżyć, czy los uśmiechnie się do nich w nowym roku, czy też nie, bo od nich samych i tylko od nich zależy pokierowanie swoim losem. Świadomie zbudowane życie społeczeństwa zmienia również oblicze i światopogląd jednostki, która nie oczekuje powodzenia, lecz tworzy i zdobywa je.

Spółdzielcy muszą wiedzieć, że los nic im nie przyniesie, że ich czeka praca, że muszą pokonywać nowe i nowe trudności. Życzenia ich nie powinny być takie, które przy zetknięciu z rzeczywistością pierzchną jak mrok przy pierwszych smugach światła. Nie należy marzyć o rzeczach niemożliwych; życzenia muszą być takie, które dadzą się wprowadzić w czyn i przechodząc do coraz trudniejszych, nauczą ludzi kierować ich własnym losem.

Wówczas ludzie przekonają się, że chcieć — to móc.

M. Seledczykówna

Ludzkość tem więcej się uszlachetnia, im więcej przyswoi sobie zasad spółdzielczych.

Z inicjatywy Rady i Zarządu Związku Spółdzielni Spożywców powstał projekt wybudowania przez spółdzielców samolotu z nazwą „Społem". Powstał komitet zbiórki. Komitet wydał odezwę.

Spółdzielcy!

Kiedy w roku ubiegłym dwaj polscy lotnicy, por. Żwirko i inż. Wigura, na samolocie polskiej konstrukcji odnieśli wspaniałe zwycięstwo w europejskim wyścigu powietrznym, w tak zwanym Challenge'u 1932 r., cały naród polski odczuł sercem i rozumem, że zwycięstwo to stało się największą propagandą polskości na świecie.

Wśród 43 czołowych zawodników Europy lotnicy polscy zdobyli pierwsze miejsce. Pokazaliśmy światu, że polski samolot R. W. D. — to wyraz dojrzałej, nowej polskiej cywilizacji technicznej.

Los chciał, że sławni lotnicy zginęli wkrótce, ale ich zwycięstwo sprawiło, że Polsce przypadł wielki zaszczyt zorganizowania okrężnych zawodów lotniczych dookoła Europy, Challenge'u 1934 roku.

Do tych zawodów europejskich, które rozpoczną się i zakończą w Warszawie, musi się Polska dobrze przygotować. Musi przedewszystkiem wystawić odpowiednią liczbę doskonałych samolotów, zbudowanych całkowicie w kraju. Będzie to znaczny wydatek. W pokryciu tego wydatku musi przyjąć udział całe społeczeństwo.

Lotnictwo, jako nowoczesny postęp techniczny, jest objawem tężyzny i cywilizacyjnych zdolności poszczególnych narodów i jest zarazem środkiem do ich wzajemnego zbliżenia.

Dlatego też utrzymanie naszego pierwszeństwa w tej dziedzinie posiada dla nas olbrzymie znaczenie moralne.

Ambicją nas, Spółdzielców, powinno być, ażeby iść zawsze w pierwszym szeregu uspołecznionych i świadomych obywateli kraju, ażeby zawsze gorąco odczuwać potrzeby państwowe i społeczne.

Musimy więc wybudować nasz własny samolot challenge'owy pod nazwą „Społem!"

Niech leci w świat i niech świadczy o naszej ofiarności.

Wzywamy wszystkie spółdzielnie i wszystkich spółdzielców do ofiar na ten cel.

Samolot „Społem", sławiąc w locie okrężnym imię Polski, sławić będzie również pokaźny w dzisiejszych czasach wysiłek spółdzielczości polskiej, wspomagającej własne społeczeństwo i Państwo w każdej jego potrzebie.

Następują podpisy członków Komitetu Zbiórki

Nie kryzys, lecz brak ducha

Dużo spółdzielni w Polsce wykazuje spadek ilości członków, powodowany, jak tłumaczą kierownicy, wycofywaniem udziałów przez zbiedniałych ludzi. Jednania nowych członków nikt nie chce się podjąć, znowu niby z braku popularności spółdzielczości.

Tymczasem są to tylko wykręty. Jeżeli spółdzielnia nie rozwija się pod względem organizacyjnym, a zatem — także pod względem gospodarczym, — winna jest małoduszność, niedocenianie potrzeby zrzeszeń.

Jakżeż pod tym względem dodatnio wyróżniają się kresy wschodnie, część Polski zdawałoby się najbardziej zacofana pod względem gospodarczym i kulturalnym, najbardziej biedna.

Przeczytajmy kilka korespondencyj, nadesłanych z tamtych stron.

Milewicze. Spółdzielnia „Zorza" w końcu 1933 r. uruchomiła sklep filjalny we wsi Monkiewicze, o 4 km. od Milewicz. Obecnie idzie jednanie nowych członków w Monkiewiczach.

Spółdzielnia zadłużenia nie posiada, natomiast *ma dom własny* i funduszów własnych do zł. 4.500. Obrót za miesiąc listopad wyniósł zł. 2.100.

Dołhopolicze, koło Zelwy. Miejscowa Spółdzielnia „Świt" z początkiem roku 1933 uruchomiła sklep własny. Obrót sklepu jeszcze niedostateczny, bo zaledwie 400 do 500 zł. miesięcznie. Ale przy ofiarnej pracy mieszkańców wsi Dołhopolicze *spółdzielnia* w roku ubiegłym *wybudowała własny dom* drewniany (6 na 4 metry), do którego w ubiegłym miesiącu przeniesiony został sklep spółdzielni.

Żerebkowicze. Miejscowa *Spółdzielnia „Związkowiec"* w ubiegłym miesiącu *wykończyła budowę własnego domu* drewnianego, do którego obecnie przeniesiony został sklep Spółdzielni, dotychczas mieszczący się w domu obcym. W domu własnym, prócz sklepu, *urządzono salę dla zebrań*, do której ma być przeniesiony *własny aparat radjowy*, czasowo umieszczony w miejscowej szkole powszechnej.

Słowatycze, koło Słonima. Nowopowstała tutaj Spółdzielnia „Rolnik" uruchomiła sklep 24 stycznia 1933 r., który rozwija się pomyślnie. *W jednym roku przystąpiło do Spółdzielni 118 członków. Członkowie kolejno dają bezpłatnie furmanki po towary*, sprowadzane z Wołkowyska i Słonima.

Obrót sklepu jeszcze niedostateczny, bo dochodzi zaledwie do 1.000 zł. miesięcznie. Lecz z powodu małych kosztów prowadzenia gospodarki, czysta nadwyżka za pierwsze 10 miesięcy wyniosła zł. 602. Udziały wynoszą zł. 518, fundusz społeczny — zł. 130, razem fundusze własne wynoszą zł. 1.250 i narazie wystarczają do potrzeb spółdzielni, tak, że *Spółdzielnia zadłużenia nie posiada. Kredytu kupującym nie udziela się.*

Baranowicze. Rozpoczęła działalność gospodarczą Spółdzielnia „Jutrzenka" w Hancewiczach oraz Spółdzielnia „Pełnia" we wsi Bronasowo, pow. stołpeckiego. Zatem *w okręgu baranowickim w roku 1933 powstało 9 nowych spółdzielni spożywców.*

Korespondencje powyższe stwierdzają, że na kresach istnieje obecnie żywiołowe dążenie do wyrugowania ze wsi sklepikarza, który tam pasorzytował, wykorzystując brak konkurencji.

W tym pędzie do spółdzielczości, do samopomocy, wykazującej tak piękne rezultaty, przejawia się zdrowy instynkt ludności, który podpowiada, że droga do przezwyciężenia kryzysu i warunków, który ten kryzys powoduje — to zaprzestanie korzystania z przedsiębiorstw kapitalistycznych i wzięcia przez ludność swoich spraw w swoje złączone w bratnim uścisku ręce.

J. D-ko

Darmozjady

Rozpowszechnił się w Warszawie gatunek niebieskich ptaków, znanych pod nazwą „darmozjadów", co to nie sieją nie orzą, a lubią smacznie zjeść i dobrze popić. Stali się oni plagą różnych barów i restauracyj warszawskich.

Wiadomo, że właściciele tych zakładów gastronomicznych muszą z konieczności udzielać swoim gościom króciutkiego kredytu, na czas między zamówieniem i spożyciem potraw. Trudno przecież żądać od gości zapłaty zgóry za to, co ma być dopiero zjedzone i wypite. Otóż cały dowcip owych darmozjadów polega na wyzyskaniu tego niezbędnego w handlu gastronomicznym kredytu i nadużyciu go na swoją korzyść. Przychodzi taki osobnik sam lub w towarzystwie podobnych sobie towarzyszów, zamawia wyszukane trunki i potrawy, bawi się wesoło, a po zakończonej libacji oświadcza, że nie ma czem płacić, albo jeszcze lepiej, — wymyka się cichaczem.

Następstwa wiadome: komisarjat, protokół, a potem odsiadywanie kozy.

Ale niewieleby nas to wszystko obchodziło i nie zajmowalibyśmy temi historjami miejsca w „Spólnocie" gdyby nie to, że i my też mamy w spółdzielczości swoich darmozjadów. Różnica, właściwie nieistotna, polega na tem, że nasze darmozjady nie zjadają towarów na miejscu w spółdzielni, lecz, nabrawszy w sklepie, zjadają to u siebie w domu.

Jest to o tyle gorszy gatunek, że czyni szkodę, nie narażając się właściwie na żadną odpowiedzialność. Przeciwnie — jest bardzo grzecznie i uprzejmie proszony, by był łaskaw choć potrochu, w drobnych ratach należność swoją uregulować. I nieraz darmozjad taki będąc winien spółdzielni np. 100 zł. płaci łaskawie raz na kilka miesięcy parę złotych, dając jednocześnie spółdzielni odczuć, że robi jej wielką łaskę.

Są oni jak te szkodliwe ptaszki co wydziobują z naszej niwy spółdzielczej ziarna i niszczą zasiew przyszłości. I jeżeli nieopatrzny gospodarz szkodników tych w porę nie odpędzi, to będzie miał przez nich plony zmarnowane.

Ileż to już placówek spółdzielczych zostało w ten sposób rozdrapane. Brońmy się przed szkodnikami i piętnujmy ich pogardą, bo inaczej „rozdziobią nas kruki, wrony".

K. Ś.

KRONIKA SPÓŁDZIELCZA ZAGŁĘBIA

Koniec roku wysunął na czoło prac organizacyjnych te wszystkie zagadnienia, które są właśnie związane z należytem zamknięciem roku obrachunkowego. I tak:

1. 10 grudnia r. b. odbyło się *posiedzenie Rady Okręgowej* łącznie z przewodniczącymi rad nadzorczych. Treścią obrad była poza sprawozdaniami prezydjum R. O. i opiekunów spółdzielni, sprawa zamknięć rachunkowych za 1933 r., budżetu na 1934 r. i kontroli zakupów członków wobec nowej ustawy o podatku przemysłowym.

Jako uchwały zdecydowano przyjęcie sprawozdania do wiadomości i zalecono władzom spółdzielni dopilnowanie dokładnego i terminowego sporządzenia bilansu, przygotowanie i skontrolowanie comiesięczne budżetu; odpisy budżetów mają być przesłane Radzie Okręgowej do wiadomości i wniknięcia.

2. Praktyczne zaznajomienie się z obowiązkami komisyj rewizyjnych przy zamknięciu roku przeprowadzono na *konferencji Przewodniczących Komisyj Rewizyjnych* w dn. 17.XII 1933. Rozpatrzono szczegółowo zamknięcie ksiąg, przepisy, jakie w tym względzie obowiązują i rolę komisyj przy zamknięciu.

Niestety, mała obecność nie rokuje pełnych rezultatów.

3. Dla załatwienia spraw normalizacyjnych i zakupów świątecznych odbyły się *konferencje kierowników* wszystkich spółdzielni w dn. 27.XI i mała konferencja kierowników w dn. 4.XII.

4. Zapoczątkowana przez Związek Zawodowy Pracowników Spółdzielczych akcja w kierunku wzmocnienia współżycia pracowników i podnoszenia ich świadomości fachowej jest w dalszym ciągu prowadzona.

Ostatnio — w dn. 17.XII — odbyła się właśnie *narada pracowników*, której przedmiotem rozważań było przygotowanie przez pracowników wyliczenia sklepu, a następnie omówiono również współdziałanie pracowników ze spółdzielnią w zakresie należytej kontroli zakupów członków i niečzłonków.

5. Centrum Sosnowca jest dotąd słabo skooperatyzowane. Troską R. O. jest, aby ten stan rzeczy poprawić. W związku z tem odbyły się w Sosnowcu 2 narady, a mianowicie: jedna z pracownikami Kasy Chorych, a druga z grupą działaczów społecznych. Należy sądzić, że przy wspólnym wysiłku Sosnowiec stanie się więcej spółdzielczy.

Z życia Spółdz. Spoż. „Praca" w Czeladzi

Z końcem u. r. ustąpił ze stanowiska prezesa Rady Nadzorczej naszej spółdzielni inżynier górniczy, p. dyr. Józef Rażniewski, po wieloletniej pracy na tej placówce społecznej. Odpowiedzialne to stanowisko objął w 1920 r., kiedy Spółdzielnia poczęła się chylić ku upadkowi wskutek nieumiejętnego jej prowadzenia i szkodliwej działalności kierowników handlowych. Wielkie zadłużenie groziło Spółdzielni likwidacją i utratą wszystkich udziałów członkowskich. W najkrytyczniejszym momencie ująwszy mocną dłonią ster władzy, p. dyr. Rażniewski wyprowadził po paru latach z zadłużenia Spółdzielnię i uratował udziały członków.

Członkowie Stowarzyszenia „Praca" i Zarząd z Radą Nadzorczą składają tą drogą p. dyr. Józefowi Rażniewskiemu jak najszczersze serdeczne podziękowania za Jego wieloletnią pracę dla dobra Spółdzielni oraz wyrażają niepłonną nadzieję, że Jego ustąpienie z prezesury nie jest równoznaczne z usunięciem się zupełnem od pracy w naszej Spółdzielni, gdyż jako członek Rady Nadzorczej w dalszym ciągu będzie nam służył swemi cennemi radami.

Ważną zasługą p. dyr. Rażniewskiego jest to, że swoją życzliwością i pracą wspierał i uratował od upadku tak ważną placówkę społeczną, jaką jest każda spółdzielnia polska, która broni rdzenną ludność przed wyzyskiem obcego, a wrogiego nam elementu. Przez podtrzymywanie bowiem i rozszerzanie rodzimej spółdzielczości możemy skutecznie bronić się przed zalewem obcego handlu i przemysłu i dać możność zdobywania pracy i kawałka chleba ludności polskiej, jako jedynemu prawowitemu gospodarzowi naszej ziemi. To jest najpewniejsza droga do złagodzenia kryzysu i zmniejszenia straszliwego bezrobocia.

Rada Nadzorcza i Zarząd
Stowarzyszenia Spożywców „Praca"
w Czeladzi

POCHÓD

Ty, coś walczył...

MARJA KONOPNICKA

Ty, coś walczył dla idei,
Chwała ci!
Boś wykrzesał z swej nadziei
Nawskroś burzy i zawiei
Jasne dni...

Ciebie niosły w wielkie boje
Archanielskie skrzydła twoje,
I odzianyś jest przed światem
Blaskiem ducha i szkarłatem
Własnej krwi!

Ty, coś poległ dla idei,
Chwała ci!
Boś padł w progu twej nadziei,
Nie czekając swej kolei
Jasnych dni!

U twych prochów, u mogiły
Będą wieki szukać siły
I naznaczą twoje kości
Wielką drogę ku przyszłości
Śladem krwi!

Jeszcze większa tobie chwała,
Ty, co żyjesz dla idei,
Przędąc dla niej szaty ciała
Przy ogarku swej nadziei
Jasnych dni...

W pracy, w męce krwawisz ręce
Na jutrzenną światu przędzę...
A nikt nie dba i nie zgadnie,
Gdzie ostatnia kropla padnie
Twojej krwi!

PORADY DLA GOSPODYŃ

„Śpiesz się — powoli"

Chociaż powszechne jest mniemanie, że kobieta prowadząca swoje gospodarstwo „nic nie ma do roboty", bo zajmuje się „tylko" domem, — to każda z gospodyń wie, jak ciężko w ciągu dnia musi się napracować, by wszystkiemu należycie wydołać.

Jednak poza świadomością obowiązków na nas ciążących i dobrą wolą najskrupulatniejszego ich wykonania—niezbędna jest jeszcze *umiejętność*, bez której nigdy nie powinnyśmy się łudzić nadzieją, że zrobimy cośkolwiek dobrze.

Życie rodziny i przetrwanie przez nią gorszych czasów jest bardzo uzależnione od umiejętności i gospodarczego przygotowania matki, która stoi na straży domowego ogniska. To też gdy znajdujemy się w początkach roku nowego, my — gospodynie domu powinnyśmy zdobyć się na wysiłek zrewidowania wszystkich naszych spraw domowych za rok ubiegły. Cośmy robiły dobrze a co źle? Jakie zmiany w życiu codziennem musimy przeprowadzić, aby nadal błędów dotychczas popełnianych unikać?

Ponieważ „przyszłość do nas należy" (jak mówi przysłowie) postarajmy się obmyśleć i zorganizować ją sobie jak najlepiej. Ludzie, których zamierzenia nie wybiegają daleko naprzód, nie mają celu w życiu i spychają mozolnie dzień za dniem; tacy ludzie nie są pożytecznymi członkami społeczeństwa, bo praca ich dorywcza nie zostawia zwykle trwałych śladów. Pamiętając o tem, starajmy się planować zajęcia nasze co najmniej na okres jednego roku.

Planem nazywamy ułożenie naszych zamierzeń w pewnej kolejności. Wiemy np., że latem trzeba będzie, aby dzieci korzystały jak najwięcej z ciepła słonecznego, jesienią czeka nas oddanie najstarszej dziewczynki do szkoły; wiosną syn wraca po odsłużeniu powinności wojskowej. Są to zdarzenia o których wiemy, że w nasze życie wejdą i musimy być na nie przygotowane; musimy je przewidzieć i w związku z tem życie całej rodziny ułożyć.

Coprawda, w życiu bywają także niespodzianki. Dlatego może często dają się słyszeć słowa pełne rozgoryczenia: „co ja tam będę myśleć, co będzie za pół roku, czy bodaj za miesiąc; — chciałam przez ten tydzień sukienkę córce uszyć, bo zima za pasem, i tego zrobić nie mogłam. Sąsiadka formy mi nie pożyczyła, bo sama akurat szyje, a kupić nie było za co. Narzekanie to nie dowodzi jednak, żeby sukienka nigdy nie miała być uszytą. W tym wypadku gospodyni *plan* miała zrobiony, lecz *rozkład* pracy był niedobry. Nie wykorzystała okazji wtedy, kiedy mogła od sąsiadki pożyczyć formę.

Dlatego też nie należy mieszać dwóch pojęć t. zn. *planu z rozkładem* prac. *Rozkład* — to przesunięcie wykonania czynności na dogodne warunki.

Co robić, to będzie nasz *plan*, a *jak* najlepiej zrobić, cośmy sobie uplanowały i *kiedy*, to będzie nasz *rozkład*.

Aby umieć dobrze poprowadzić dom przez rok cały, trzeba ułożyć *plan* naszych czynności i *rozkład*. Aby rozkład zrobić dobrze, musimy zdać sobie sprawę dokładnie, jak powinien wyglądać dzień powszedni w naszym domu. Gospodyni żyć musi w zgodzie z zegarkiem i kalendarzem; musi pamiętać, że do obowiązków jej należą nietylko wszelkie prace z zaopatrzeniem rodziny związane, ale także taki ich rozkład, aby był czas na wszystko: na posiłki o stałej porze, które powinna gospodyni dzielić z otoczeniem; na chwile odpoczynku, zapewniające jej zdrowie, pogodę usposobienia do dalszej pracy, oraz zapewnione godziny snu spokojnego dla całego domu, których znowu gospodyni nie ma prawa zakłócać, przeciągając swą pracę na nieodpowiednią porę.

Należyty rozkład czynności zabezpieczy nas od pośpiechu przy ich wykonywaniu. Pośpiech jest zabójczy dla każdej pracy, dlatego tak pełne głębokiej mądrości jest angielskie przysłowie: „Śpiesz się powoli". Znaczy to, że gdy coś robisz, myśl, aby zrobić najlepiej w jak najkrótszym czasie a najłatwiejszym sposobem. Takie skupienie myśli nad dokonywaną pracą chroni nas od bezładnego biegania, chwytania tysiąca niepotrzebnych przedmiotów, a zapominania o najważniejszych, a nawet czynienia sobie szkód i tracenia sił nadaremnie. Dobry rozkład czynności pozwala nam opanować się w momentach gorączko-

wych i przyucza nas do spokoju i zachowania równowagi. Jak bardzo cennym jest taki spokój i równowaga, spostrzeżemy to w chwilach, gdy dom nasz nawiedzi jakiś niespodziewany wypadek. Rozpatrując taki wypadek w przyszłości w osobnym artykule, przekonamy się, że planowa gospodarka domowa zapobiegnie ciężkim skutkom niespodziewanych wydarzeń, które będzie musiał ponieść dom, żyjący bez planu.

W. PANI S. MAKOWSKA, SZREŃSK, SKRZ. 37.

W warunkach gospodarstwa domowego, podanych przez WP., najlepszą usługę powinien oddać kompresor.

W Instytucie, ocechowano 3 typy kompresorów; zasada ich działania jest jednakowa, różnią się tylko materjałem, z którego są wykonane i ceną.

Po wpłaceniu na nasze konto w PKO Nr. 22366 lub przysłaniu pod naszym adresem w znaczkach pocztowych 2 zł., wyślemy WPanu „Spis przedmiotów cechowanych", opisy szczegółowe 3 typów ocechowanych kompresorów i broszurę o praniu kompresorem.

Różne wiadomości

W samą wilję B. N. zapadł w Niemczech wyrok w toczącej się już od kilku miesięcy rozprawie przeciwko komunistom, oskarżonym o podpalenie gmachu sejmu niemieckiego. Główny oskarżony Lübbe, Holender, skazany został na śmierć. Jeden z przywódców komunistów niemieckich i trzej komuniści bułgarscy zostali uniewinnieni i dla bezpieczeństwa odesłani do obozu jeńców. Co do Lübbego jest on prawie nieprzytomny, i podobno był w czasie rozprawy stale zatruwany, aby można w niego wmówić, co było potrzeba.

*

W tenże dzień wigilijny zdarzyła się we Francji, niedaleko Paryża, straszliwa katastrofa kolejowa, w której 217 osób zostało zabitych, a przeszło 300 rannych. Katastrofy takie na kolejach francuskich nie są rzadkością, wszystkie bowiem prawie drogi żelazne należą tam do towarzystw prywatnych, którym chodzi tylko o wysokie dywidendy. Płacić odszkodowanie rodzinom ofiar wydaje im się niczem, niż zmieniać podkłady i szyny.

*

W Rumunji zamordowano prezesa rządu — Duca. Mordu dopuścił się członek organizacji nacjonalistycznej i antysemickiej — Żelaznej Gwardji, którą to organizację zmarły premjer niedawno rozwiązał jako niebezpieczną dla państwa. Tragiczny jego koniec dowiódł, iż miał racje, ale co dalej? Kto jeszcze ma być ofiarą furjatów?

*

Doroczną nagrodę państwową za pracę literacką w sumie 7000 zł. otrzymała znakomita powieściopisarka polska p. *Marja Dąbrowska.* Zaznaczyć należy, że p. Dąbrowska pisywała dawniej często w naszych pismach spółdzielczych. Pierwszą jej powieścią była książka p. t. „Uśmiech dzieciństwa" drukowana w 1923 r. Wielkim rozgłosem cieszy się jej powieść, niedokończona jeszcze p. t. „Noce i Dnie".

*

Niedawno w Łodzi i w Warszawie popełnili samobójstwo dwaj znani wielcy przemysłowcy, którzy dorobili się kolosalnych majątków jak się okazało na wielkich oszustwach w przedsiębiorstwach elektrycznych. Życie jednego z nich i jego koniec przypomina słynną aferę króla zapałek, Kreugera.

*

Obliczenia Międzynarodowego Instytutu Rolniczego w Rzymie wskazują, że Polska zajmuje drugie miejsce co do wielkości produkcji ziemniaków. Pierwsze miejsce zajmują Niemcy, które produkują 430 miljonów kwintali, Polska zaś w ostatnim roku wyprodukowała 282 miljony kwintali

*

Odbywają się stale wzajemne wizyty rosyjskich i polskich wojskowych do Rosji i do Polski. Ponadto rozwinął się ruch turystyczno-wycieczkowy.

W ostatnich czasach w Polsce rozwinął się bardzo sport narciarski. W tym sporcie kraj nasz poszczycić się może mistrzami nielada, zarówno w biegach, jak i w. skokach na 70 metrów. Takimi między innymi są znani narciarze zakopiańscy — Marusarz, Czech i Stopkówna mistrzyni Polski.

Ale jazda nartami, to nietylko sport; na pagórkowatych terenach pokrytych śniegiem to doskonały bezpłatny środek komunikacji. Dlatego trzeba ten sport rozpowszechnić na wsi.

Nowa ustawa o spółdzielniach

Ustawa, którą dotychczas rządzi się w Polsce spółdzielczość, pochodzi z 1920 roku, jest zatem jedną z pierwszych wielkich ustaw, jakie sobie nadała Odrodzona Polska. Być może, nie jest ona doskonała, tem niemniej jednak potrafiła spółdzielczość, opierając się na tej ustawie, niejednego dokonać i możnaby sądzić, że wystarczy nam ona na dłuższy jeszcze czas.

Nie wszyscy tak jednak sądzili. Już od kilku miesięcy mówiło się ciągle o potrzebie opracowania nowej ustawy, którąby wprowadziła w ruchu spółdzielczym nowe, lepsze porządki w Radzie Spółdzielczej, która się składa z przedstawicieli rządu i głównie z przedstawicieli spółdzielczych związków rewizyjnych. Rząd złożył przed rokiem projekt poprawek do istniejącej ustawy o spółdzielniach. Rada Spółdzielcza, której prawem i obowiązkiem jest wydawanie opinji o takich projektach, wydała opinję ujemną. Pomimo to rząd złożył projekt do Sejmu i prawdopodobnie już niezadługo zajmie się nim najprzód Komisja Skarbowa, a później cały Sejm. Być może, już za parę miesięcy będziemy mieli nową ustawę o spółdzielniach.

Nie będę się bawił w proroctwa, czy to przyszłe nasze życie będzie lepsze czy gorsze, obawiam się jednak, że będzie mniej spółdzielcze. Zmiany, które rząd proponuje i które zapewne Sejm przyjmie, sięgają bardzo głęboko i zmieniają bardzo zasadniczo położenie ruchu spółdzielczego w Polsce. Dotychczas korzystaliśmy z dużej wolności w urządzaniu swojego wewnętrznego życia. Działalność spółdzielni i związków rewizyjnych spółdzielczych podlegała oczywiście nadzorowi rządu, ale nadzór ten był bardzo łagodny i pozostawiał nam duże swobody. Jutro ma być inaczej.

Dotychczas prawo rewizji otrzymywał związek od Rady Spółdzielczej, która, jak wyżej mówiłem, składa się z przedstawicieli spółdzielczości; w przyszłości będzie to prawo nadawał i odbierał Minister Skarbu, bez wysłuchania nawet zdania Rady i samego związku. Oprócz tego będzie Minister mianował i odwoływał lutratorów, którzy mają dokonywać rewizji w spółdzielniach; Minister będzie mógł także wyznaczać teren, na którym związek ma działać, rozszerzać lub zwężać rodzaj jego działalności; wyznaczać rodzaj spółdzielni, które do związku mogą lub muszą należeć. Rada Spółdzielcza traci wszystkie swoje niemal prawa na rzecz swojego przewodniczącego, ale ten przewodniczący będzie przecież urzędnikiem Ministra Skarbu, będzie więc w całości od niego zależny.

Prawa spółdzielni nie są ograniczone w projekcie. Rzeczą jednak groźną dla nich będzie uprawnienie starosty do żądania od sądu, aby spółdzielnię rozwiązał, jeżeli jego zdaniem jej działalność zagraża bezpieczeństwu lub porządkowi publicznemu. A kiedy i czem spółdzielnia może zagrażać porządkowi publicznemu, projekt ustawy nie mówi.

Nic dziwnego, że przedstawiciele związków rewizyjnych na Radzie Spółdzielczej uznali ten projekt za szkodliwy dla ruchu. Może tej spółdzielczości będzie się dobrze powodziło materjalnie pod tem nowem prawem. Ale to już nie będzie spółdzielczość. Bo spółdzielczość to nie jest ruch kierowany zgóry rozkazami urzędników, tylko wzajemna pomoc ludzi, którzy własnym wysiłkiem i własnym rozumem chcą szukać lepszego losu.

A. B.

Adres Red. i Administr.: Warszawa-Mokotów, Grażyny 13. Tel.: Redakcja 8-88-73, Adm. 8-39-65

Redaktor: EDMUND ZALEWSKI | CENA 6 GR. | Wydawca: ZW. SP. SP. RZ. P.

S. A. Z. G. „Drukarnia Polska", Warszawa, Szpitalna 12.